

«Εκτροπές του οικογενειακού θεσμού εις την σημερινήν πραγματικότητα».

Η ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ ΣΤΗΝ ΙΕΡΑΡΧΙΑ.

«Τό θέμα πού μοῦ ἀνετέθη νά ἀναπτύξω ἐνώπιόν Σας ἀπό τόν Μακαριώτατο Πρόεδρο καί τούς Σεβασμιωτάτους ἐν Χριστῷ ἀδελφούς, μέλη τῆς Δ.Ι.Σ. τῆς 154ης Συνοδικῆς Περιόδου, πρὸς τούς ὁποίους ἐκφράζω τίς εὐχαριστίες μου γιά τήν τιμή καί τήν ἐμπιστοσύνη τους πρὸς τήν ἐλαχιστότητά μου, ἔχει τόν τίτλο «Ἐκτροπές τοῦ οἰκογενειακοῦ θεσμοῦ εἰς τήν σημερινήν πραγματικότητα —νομικές, ἠθικές καί κοινωνικές προεκτάσεις».

Ἄμα τῇ ἀναθέσει τῆς εἰσηγήσεως ἐπεδίωξα νά πληροφορηθῶ τί ἀκριβῶς κατά τόν καθορισμό τῶν θεμάτων ἐλέχθη στή σχετική συνεδρία τῆς Δ.Ι.Σ., προκειμένου νά προσπαθῆσω νά ἀνταποκριθῶ ἀναλόγως. Ὁμολογῶ ὅτι τό ἀπόσπασμα Πρακτικοῦ τῆς σχετικῆς Συνεδρίας, τό ὁποῖο παρεκάλεσα νά μοῦ δοθεῖ καί μοῦ ἐστάλη, δέν μέ βοήθησε στήν ἀποσαφήνιση τῶν ζητουμένων τοῦ ἀνατεθέντος εἰς ἐμέ θέματος.

Ὡς ἐκ τούτου ἡ προσέγγιση καί τό περιεχόμενο τῆς εἰσηγήσεως διαμορφώθηκε μέ βάση τήν προσωπική ἐκ μέρους μου κατανόηση τοῦ θέματος.

Κατ' ἀρχὴν ὁ ὅρος «ἐκτροπές», συνήθης στή δική μας γλῶσσα τῶν ἐκκλησιαστικῶν, εἶναι δύσκολο ἕως ἀδύνατο νά γίνει ἀποδεκτός εὐρύτερα. Αντίθετα, οἱ ὅροι πού χρησιμοποιοῦνται στήν Κοινωνιολογία τῆς σύγχρονης οἰκογένειας εἶναι ἐναλλακτικά πρὸς τή συμβατική οἰκογένεια σχήματα ἢ ἐναλλακτικές μορφές οἰκογένειας

[1]. Ἡ ἀξιολόγηση αὐτῶν τῶν σχημάτων ὀργάνωσης τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου τῶν ἀνθρώπων μέ βάση τά κριτήρια τῆς χριστιανικῆς θεολογίας περὶ γάμου καί οἰκογένειας εἶναι ἀσφαλῶς ἀρνητική. Ἡ ἀντίθεση τῆς Ἐκκλησίας δεδομένη. Ἡ σύγκρισή τους μέ τόν Χριστιανικό γάμο καί τή χριστιανική οἰκογένεια ὡς «κατ' οἶκον ἐκκλησία»

[2], ὅπως ἐπικράτησε νά ὀνομάζεται, μᾶς ἐπιτρέπει τόν χαρακτηρισμό τους ὡς ἐκτροπές. Ὡστόσο, οἱ παραδοσιακοί χαρακτηρισμοί ἀρνητικῶν φαινομένων καί καταστάσεων σήμερα σοκάρουν καί προκαλοῦν ἀντιδράσεις, διότι οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνθρώπων —ἀκόμη καί βαπτισμένοι χριστιανοί— ζοῦν καί σκέπτονται ἀγνοώντας τόν λόγο τῆς Ἁγίας Γραφῆς, τούς ἱεροῦς Κανόνες, γενικότερα τό ἦθος καί τή γλῶσσα τῆς Ἐκκλησίας.

«Ἐκτροπές τοῦ οἰκογενειακοῦ θεσμοῦ» ἢ «ἐναλλακτικές μορφές οἰκογένειας» στή σημερινή πραγματικότητα συνιστοῦν φαινόμενα τά ὅποια ἀποδεικνύουν τήν ἐκκοσμίκευση καί ἀποχριστιάνιση τῶν συγχρόνων κοινωνιῶν, κοινωνιῶν καί λαῶν ἐν τούτοις μέ ἓνα πλούσιο χριστιανικό παρελθόν. Αὐτό ἐν πολλοῖς ἰσχύει καί γιά τήν ἐλληνική κοινωνία.

Οἱ λόγοι πολλοί καί διάφοροι.

Βαθύτεροι, ἡ φιλοσοφία τοῦ Διαφωτισμοῦ καί ἡ ἀντίληψη περὶ ἐλευθερίας ὡς δυνατότητας ἀπεριόριστων ἀτομικῶν ἐπιλογῶν.

Ἡ θεοποίηση τῶν ἀτομικῶν δικαιωμάτων, ἡ ὁποία ἐκ τῶν πραγμάτων ἀπομειώνει τήν ἠθική δέσμευση, τήν αἴσθησι τοῦ χρέους, τήν κοινωνική εὐθύνη, τό πνεῦμα τῆς θυσίας.

Ὁ γάμος καί ἡ οἰκογένεια ἀπό γεγονός κατ' ἐξοχήν ἐκκλησιαστικό καί κοινωνικός θεσμός θεμελιώδους σημασίας γίνεται, ὅλο καί περισσότερο, ἀτομική ὑπόθεση πού ἐντάσσεται στή σφαῖρα τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου.

Ἡ πτώση τῆς δημοτικότητας τοῦ γάμου καί ἡ ἀποδυναμώση τοῦ οἰκογενειακοῦ θεσμοῦ λόγω ἐπαναστατικῶν μεταβολῶν πού συντελοῦνται καθημερινά.

Ἡ μείωση τῆς γαμηλιότητας.

Ἡ ἀνοχή ἢ, ἀκόμη περισσότερο, ἡ κοινωνική ἀποδοχή τῶν προγαμιαίων σεξουαλικῶν σχέσεων.

Ἡ ἐξάλειψη τῶν προκαταλήψεων ὡς πρός τίς ἄγαμες μητέρες καί ἡ νομική προστασία τῶν ἐξώγαμων παιδιῶν, πού συνεχῶς αὐξάνουν.

Ἡ αὐξηση τῶν διαζυγίων.

Ἡ ἐπιθυμία τῶν γυναικῶν γιά αὐτονομία, κυρίως μεταξύ τῶν περισσότερο μορφωμένων καί οἰκονομικά ἀνεξάρτητων.

Ὑπό τήν ἐπίδραση τῶν γυναικείων ἀπελευθερωτικῶν κινημάτων διαμορφώνεται ἕνας καινούργιος τρόπος ζωῆς, στά πλαίσια τοῦ ὁποίου ὁ γάμος δέν ἀποτελεῖ τό ἄλφα καί τό ὦμέγα τῆς ζωῆς τῆς γυναίκα καί ὁ ἔρωτας δέν συνδέεται πλέον μέ τόν γάμο [3].

Ὅλοι αὐτοί οἱ λόγοι —ἴσως καί ἄλλοι— συνετέλεσαν στήν ἐμφάνιση μορφῶν γάμου καί ὀργάνωσης τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου, οἱ ὁποῖοι ὑπό τό φῶς τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας περί γάμου καί οἰκογένειας θεωροῦνται ἐκτροπές καί κατά τή σύγχρονη ἐκκοσμικευμένη ἀντίληψη ἐναλλακτικές μορφές οἰκογένειας.

«Μέ ποιμαντική διάσταση», ὅπως ἐλέχθη στή Δ.Ι.Σ. κατά τόν ὀρισμό τῶν θεμάτων [4], θά ἐξετάσουμε μέ κάθε δυνατή συντομία τέσσερα φαινόμενα ἐξαιρετικά ἐπίκαιρα γιά τήν ἐλληνική πραγματικότητα καί τά ὁποῖα παρουσιάζουν καί γιά μᾶς ἰδιαίτερο ποιμαντικό ἐνδιαφέρον : τόν πολιτικό γάμο, τή μονογονεϊκή οἰκογένεια, τήν ἐλεύθερη συμβίωση καί τόν λεγόμενο γάμο τῶν ὁμοφυλοφίλων.

1. Ὁ πολιτικός γάμος.

Ὅπως εἶναι γνωστό, μετά ἀπό ἕνδεκα αἰῶνες ἡ Πολιτεία ἐν ἔτει 1982 μέ τόν Νόμο 1250 καθιέρωσε τόν πολιτικό γάμο, ἀποδεχθεῖσα ἐν τέλει κάτω ἀπό τή σθεναρή ἀντίδραση τῆς Ἐκκλησίας τόν προαιρετικό χαρακτήρα του.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας συγκληθεῖσα ἐκτάκτως τόν Ἰανουάριο τοῦ 1982 ἀπευθύνθηκε μέ τήν ὑπ' ἀριθμόν 2309/21-1-1982 Ἐγκύκλιό της

«Πρός τόν εὐσεβῆ ἑλληνικόν λαόν». Στήν ἐν λόγω Ἐγκύκλιο μεταξύ τῶν ἄλλων τονιζόταν :

«Εἶναι ἀληθές, ὅτι δέν νοεῖται χριστιανός ὀρθόδοξος, ἀνήκων εἰς τήν Ἐκκλησίαν, καί μή τηρῶν τήν διδασκαλίαν της καί μάλιστα τήν δογματικήν. Διά τοῦτο καί εἶναι σαφές ὅτι, ὁ τελῶν πολιτικόν γάμον, ὄχι μόνον δέν τελεῖ ἔννομον καί κανονικήν σύζευξιν κατά τήν τάξιν τῆς θρησκείας, ἀλλά καί καταπατεῖ δημοσίᾳ καί ἐνσυνειδήτως τήν περί τῶν 7 Μυστηρίων δογματικήν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἡ ἱ. Σύνοδος κρίνει ὅτι ὁ οὕτω συμπεριφερόμενος ἐκφράζει τήν θέλησιν καί προχωρεῖ εἰς τήν ἐκπλήρωσίν της, ὅπως παύση τοῦ λοιποῦ ἀνήκων οὐσιαστικῶς εἰς τήν ἐξ ἧς προέρχεται Ἐκκλησίαν. Ἡ συνέπεια καί εἰλικρίνεια ἐπιβάλλει ὁ τοιοῦτος νά παύση καί τυπικῶς πλέον νά ἀνήκη εἰς τούς κόλπους της» [5].

Ἀκολούθησε ἡ ὑπ' ἀριθμόν 2328 Ἐγκύκλιος τῆς Δ.Ι.Σ. τήν 20ή Ὀκτωβρίου 1982 μέ θέμα «Ποιμαντορική μέριμνα τῆς Ἐκκλησίας ἐν σχέσει μέ τόν Πολιτικόν Γάμον». Ἐπαινοῦσα ἡ ἱ. Σύνοδος τούς Δημάρχους καί Κοινοτάρχες πού ἀρνήθηκαν νά τελέσουν Πολιτικούς Γάμους καί ἐπισημαίνουσα τήν πνευματική εὐθύνη ὅσων ἐκ τῶν δημοτικῶν ἀρχόντων ἐτέλεσαν πολιτικούς γάμους, κατέληγε συνιστώντας ἀορίστως πατρική ποιμαντική μέριμνα «διά τά ζεύγη τῶν Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν τά τελέσαντα πολιτικόν γάμον, ἵνα ταῦτα, μεταμελούμενα, τελέσωσι τόν θρησκευτικόν γάμον, διά νά ἐπανασυνδεθῶσι μετά τῆς Μητρός Ἐκκλησίας» [6].

Ἡ ἄρνηση ὀρισμένων ἱερέων νά βαπτίσουν παιδιά πού προῆλθαν ἀπό γονεῖς πού συνῆψαν πολιτικό γάμο προκάλεσε τήν ὑπ' ἀριθμόν 2395/5-9-1984 Ἐγκύκλιο τῆς Δ.Ι.Σ. [7] ἡ ὁποία συνιστοῦσε τήν βάπτισιν αὐτῶν τῶν παιδιῶν. Ἡ ἐπιχειρηματολογία τῆς Ἐγκυκλίου εἶναι ἐλάχιστα πειστική. Καί, φυσικά, δέν ἀγγίζει τό ζήτημα πῶς θά ἀνατραφοῦν καί πῶς θά διαπαιδαγωγηθοῦν χριστιανικά τά παιδιά πού βαπτίσαμε, τά ὁποῖα ζοῦν καί διαπαιδαγωγοῦνται ἀπό γονεῖς πού γιά λόγους ἰδεολογικούς καί μέ πολύ φανατισμό (περί αὐτῶν ὁ λόγος) ἀντί τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου ἐπέλεξαν τόν πολιτικό γάμο καί οὐσιαστικά ἔχουν ἀπομακρυνθεῖ ἀπό τήν Ἐκκλησία.

Ἡ ὑπ' ἀριθμόν 2665 Ἐγκύκλιος τῆς 4ης Νοεμβρίου 1998 ἀντιμετωπίζει τό ζήτημα «Περί τῆς κηδεῖας τῶν τελεσάντων πολιτικόν Γάμον».

Στήν έν λόγω έγκύκλιο καταβάλλεται προσπάθεια νά έξηγηθοῦν οί λόγοι γιά τούς όποιους ή Ίερά Σύνοδος τῆς Ίεραρχίας τόν Ίανουάριο τοῦ 1982 ἤχθη στήν απόφαση κατά τήν όποία οί τελοῦντες πολιτικό γάμο καί έμμένοντες «εἰς τήν άπιστίαν αὐτήν άποκόπτονται τῆς Έκκλησίας έξ ιδίας αὐτῶν υπαιτιότητος καί στεροῦνται τῶν εύλογιῶν καί τῶν εύχῶν της».

Καθώς ὁμως, ὡς φαίνεται, υπῆρξαν έντονες άντιδράσεις σέ περιπτώσεις άρνήσεως έκκλησιαστικῆς ταφῆς σέ τελέσαντες πολιτικό γάμο, ή Έγκύκλιος προτείνει «ὅπως μετά συμπαθείας καί άκρας συγκαταβάσεως άντιμετωπισθοῦν υπό τῶν ποιμένων καί Πνευματικῶν Πατέρων τῆς Έκκλησίας, ένιοι περιπτώσεις κεκοιμημένων τελεσάντων πολιτικόν γάμον» [8].

Τέλος, από άπάντηση τῆς Ίεράς Συνόδου σέ έρώτημα ιδιώτου μετά από γνωμάτευση τῆς Έπιτροπῆς Νομοκανονικῶν Ζητημάτων συνάγεται, ὅτι κάποιος (κάποια) πού τέλεσε πολιτικό γάμο κωλύεται νά γίνει άνάδοχος [9].

Έπί τοῦ ζητήματος τοῦ πολιτικοῦ γάμου συμπερασματικῶς νομίζουμε ὅτι, μετά μάλιστα τρεῖς δεκαετίες έφαρμογῆς τοῦ σχετικοῦ Νόμου καί τῶν ζητημάτων πού κατά καιρούς άνέκυψαν, ή Έκκλησία όφείλει

- α. νά μελετήσει σφαιρικά τό θέμα·
- β. νά άποτιμήσει τά στατιστικά δεδομένα·
- γ. νά κωδικοποιήσει μέ εύληπτο καί ποιμαντικά έπαγωγό τρόπο τίς μέχρι σήμερα άποφάσεις της· και
- δ. μέ κάθε πρόσφορο μέσο νά καθοδηγήσει ποιμαντικά επί τοῦ θέματος τόν Ίερό Κλήρο καί τό θεοφιλέσ ποιμνιό της.

2. Ή μονογονεϊκή οίκογένεια

Ή αύξηση τῶν διαζυγίων, ή μείωση τῆς γαμηλιότητας καί τῶν δευτέρων γάμων, ή έπιθυμία τῶν γυναικῶν γιά άνεξαρτησία, έκφραζόμενη ὡς άρνηση τῆς συζυγικῆς σχέσης άλλ' ὅχι καί τῆς γονεϊκῆς, ή διαφοροποίηση επί τό άνεκτικότερον στήν άντιμετώπιση τῆς άγαμης μητέρας ὁδήγησαν στήν αύξηση τῶν μονογονεϊκῶν οίκογενειῶν [10].

Στήν εμφάνιση καί τόν πολλαπλασιασμό τους συντείνει άκόμη ή σύγχρονη άντίληψη κατά τήν όποία άποσυνδέεται ὁ γάμος από τή γονι-

μότητα, όπως επίσης και οι δυνατότητες που προσφέρουν οι σύγχρονες αναπαραγωγικές τεχνολογίες σε μία γυναίκα να τεκνοποιεί εκτός γάμου και χωρίς οιασδήποτε μορφής σχέση με άνδρα άλλ' απλώς προμηθευόμενη ανδρικά σπερματοζωάρια από μία τράπεζα σπέρματος!

Η μονογονεϊκή οικογένεια κατά κύριο λόγο είναι γυναικεία υπόθεση, χωρίς, ωστόσο, να απουσιάζουν και μονογονεϊκές οικογένειες με αρχηγό άνδρα. Το σχήμα αυτό οικογενείας έχει αντιμετωπισθεί και εξακολουθεί να αντιμετωπίζεται ως έκτροπή, ως κατάσταση παθολογική που αφορά άτομα που είναι (ή θα εξελιχθούν σε) προβληματικά. Οι οικογένειες αυτές θεωρούνται προϊόντα διάλυσης και, ακόμα, παθογόνες κυρίως όσον αφορά την ανάπτυξη των παιδιών και την κοινωνικοποίησή τους. Έτσι η προσοχή της κοινής γνώμης είναι κυρίως στραμμένη προς τα παιδιά και λιγότερο προς τη μητέρα.

Η συνειδητοποίηση ότι η αύξηση του ποσοστού των μονογονεϊκών οικογενειών μπορεί να είναι αποτέλεσμα έπιλογής, και ότι η έπιλογή αυτή αποτελεί άρνηση της συμβατικής συζυγικής οικογένειας μετέβαλε κάπως την ανησυχία της κοινής γνώμης, και τό πρόβλημα που άρχισε να απασχολεί είναι οι έπιπτώσεις του σχήματος αυτού, της «άπόκλισης» αυτής στη συζυγική οικογένεια και μέσω αυτής στό κοινωνικό σύνολο [11].

Όσο και αν τό σχήμα τουτο της μονογονεϊκής οικογένειας είναι περιορισμένης έκτασης για την έλληνική πραγματικότητα, απαντωμένο κυρίως στά μεγάλα αστικά κέντρα, δέν παύει να αποτελεί ιδιαίτερης ποιμαντικής σημασίας ζήτημα τόσο ως προς την μητέρα, εάν τό σχήμα συνιστά συνειδητή έπιλογή της, όσο και ως προς τό παιδί (ή τά παιδιά) μιās οικογένειας αυτού του τύπου.

Έξακολουθεί ή μητέρα μιās μονογονεϊκής οικογένειας να συνδέεται ως ζωτικό μέλος με την Έκκλησία; Μπορεί να μετέχει στά μυστήριά Της; Βαπτίζουμε τά παιδιά μιās τέτοιας οικογένειας; Ποιμαντικά έρωτήματα τά όποια χρήζουν σοβαρής μελέτης και ανάλογων συνοδικών αποφάσεων.

3. Η έλεύθερη συμβίωση

Στίς σύγχρονες κοινωνίες έμφανίζεται όλοένα και μέ μεγαλύτερη συχνότητα ή έλεύθερη συμβίωση ως έπιλογή και τρόπος ζωής μεταξύ προσώπων διαφορετικού ή και του ίδιου φύλου ως έναλλακτική μορφή

οικογένειας. Ὁ λόγος κατ' ἀρχήν γιά τήν ἐλεύθερη συμβίωση προσώπων διαφορετικοῦ φύλου, ἄνδρα καί γυναίκα.

Ἡ ἐξάπλωση τοῦ φαινομένου αὐτῆς τῆς μορφῆς συμβιώσεως, δηλαδή ἐκτός θρησκευτικοῦ ἢ πολιτικοῦ γάμου καί τῶν νομικῶν δεσμεύσεων πού αὐτοί δημιουργοῦν, καί ἡ ἀπαίτηση τῶν ἐνδιαφερομένων ἀπό τίς διάφορες κυβερνήσεις καί τά κόμματα γιά νομοθετική ἀναγνώριση καί ρύθμιση αὐτῆς τῆς μορφῆς συμβίωσης κατά τρόπο ἀνάλογο μέ ὅσα ἰσχύουν γιά τή συμβατική οἰκογένεια, ὁδήγησε τά περισσότερα εὐρωπαϊκά κράτη στή θέσπιση σχετικῶν νόμων ἀναγνώρισης τοῦ σχήματος καί παροχῆς ὀρισμένων δικαιωμάτων πού προσφέρει ὁ θεσμός τοῦ γάμου, ὅπως ἐπιδόματα, ἄδειες, εὐνοϊκή φορολογική μεταχείριση, διατήρηση τῆς οἰκογενειακῆς στέγης ἢ κάποιας διατροφῆς, ἀκόμα καί κάποια κληρονομικά δικαιώματα.

Αὐτό ἔγινε καί στή χώρα μας μέ τόν Νόμο 3719/2008 «Γιά τίς μεταρρυθμίσεις γιά τήν οἰκογένεια, τό παιδί, τήν κοινωνία καί ἄλλες διατάξεις», μέ τόν ὁποῖο καθιερώθηκε τό «Σύμφωνο Ἐλεύθερης Συμβίωσης» παρά τίς ἀντιδράσεις τῆς Δ.Ι.Σ. [12], Ἱεραρχῶν, θρησκευτικῶν ἐντύπων, ἀκόμη καί τῆς Συνόδου τῶν ἐν Ἑλλάδι Ρωμαιοκαθολικῶν ἐπισκόπων [13].

Κατά τήν αἰτιολογική ἔκθεση τό «Σύμφωνο» «ἀποτελεῖ ἕνα κάθεστῶς διαφορετικό ἀπό τό γάμο : πρόκειται γιά μιά ἐναλλακτική μορφή μόνιμης συμβίωσης καί ὄχι γιά μιά μορφή "χαλαροῦ" γάμου». Καί ὁ τότε ἀρμόδιος Ὑπουργός τῆς Δικαιοσύνης, ἐκφράζοντας τίς κυβερνητικές θέσεις, ὑποστήριξε ὅτι μέ τόν συγκεκριμένο νόμο ἐπιχειρεῖται νά ρυθμιστεῖ νομοθετικά ἕνα ὑπαρκτό κοινωνικό φαινόμενο, δηλαδή ἡ γέννηση παιδιῶν ἐκτός γάμου, οἱ μονογονεϊκές οἰκογένειες πού συνεχῶς αὐξάνονται καί οἱ ἀπροστάτευτες γυναῖκες ἀπό τή μακρόχρονη πολλές φορές ἐλεύθερη συμβίωση. Ἔτσι ἐκτιμᾶται ὅτι μέ τό «Σύμφωνο Ἐλεύθερης Συμβίωσης», ἡ συμβίωση γίνεται «λιγότερο ἐλεύθερη», ἐπιπόλαιη καί ἄδικη, ἀφοῦ συνδέεται μέ ὄρους, συμφωνίες καί δεσμεύσεις [14].

Εἶναι πασιφανές ὅτι ἡ Ἐκκλησία σέ καμία περίπτωση δέν μπορεῖ νά ἀποδεχτεῖ γιά τά μέλη της τό «Σύμφωνο Ἐλεύθερης Συμβίωσης», ὅπως καί τόν πολιτικό γάμο. Ἐν τούτοις, πέρα ἀπό τήν πλήρη καί σαφῆ ἀντίθεσή της, δέν ἔχει τή δυνατότητα νά ἐμποδίσει τήν Πολιτεία νά προβεῖ κατά τήν κρίση της σέ νομοθετικές ρυθμίσεις πού ἀφοροῦν μικρές ἢ μεγάλες κατη-

γορίες πολιτῶν της, πού δέν ἀνήκουν στήν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία ἢ ἄλλα ἀναγνωρισμένα θρησκευόμενα καί ὁμολογίες καί ἐπιθυμοῦν μιά τέτοιου εἴδους συμβίωση. Ἀναμφίβολα στήν κατηγορία αὐτή θά εὐρεθοῦν καί πολίτες οἱ ὁποῖοι εἶναι βαπτισμένοι ὀρθόδοξοι χριστιανοί, οἱ ὁποῖοι ὅμως ἐμφοροῦνται ἀπό ιδέες καί ἀντιλήψεις ξένες καί ἀντίθετες πρὸς τή διδασκαλία, τήν παράδοση καί τό ἦθος τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ ἀνακίνηση τοῦ ζητήματος τό 2008 ἐν ὄψει τῆς νομοθετικῆς ρυθμίσεως καί ἡ χρήση ὀρισμένων ὄρων —ἀσφαλῶς ἀγιογραφικῶν καί κανονικῶν ὅπως πορνεία καί παλλακεία, οἱ ὁποῖοι ὅμως σήμερα κατάνοοῦνται διαφορετικά—, προκάλεσε τεράστιες ἀντιδράσεις καί ἀπειλήθηκαν ἀκόμη καί μηνύσεις.

Ἀπό τήν ἄλλη πάλι ἡ ἄποψη ὅτι ἀφοῦ μέχρι το 893 μ.Χ., πού ὁ αὐτοκράτορας Λέων ὁ ΣΤ΄ ὁ Σοφός κατέστησε ὑποχρεωτική τήν ἱερολογία τοῦ γάμου, καί τά νομικά ζητήματα τοῦ γάμου μέχρι τότε ἀνήκαν στήν ἀποκλειστική ἀρμοδιότητα τῆς Πολιτείας, γιατί καί τώρα νά μή γίνεται τό ἴδιο δεκτό, ἐπέφερε σύγχυση, ἀποδυναμώνοντας μιά παράδοση 10 αἰώνων σέ ὅ,τι ἀφορᾷ τίς σχέσεις τοῦ δικαίου περί τοῦ γάμου καί τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱερολογίας του [15].

Ἐν τέλει, τό νομοσχέδιο ψηφίστηκε καί κατέστη νόμος τοῦ Κράτους. Καί ἡ Ἐκκλησία ἔχει χρέος νά μελετήσῃ καί νά ἀντιμετωπίσῃ τίς συνέπειες τοῦ «Συμφώνου».

Πρῶτον, πόσο τό συγκεκριμένο σχῆμα συμβίωσης, νομοθετικά κατοχυρωμένο πλέον, ἐπηρεάζει ἀρνητικά τή χριστιανική ἀντίληψη περί γάμου καί οἰκογένειας τῆς σύγχρονης ἐλληνικῆς κοινωνίας.

Δεύτερον, πῶς θά διαφυλάξῃ τά μέλη της ἐκεῖνα πού γιά διαφόρους λόγους, ἐπιπόλαια καί ἀβασάνιστα, θά ἐπιλέξουν γιά ὀρισμένο χρονικό διάστημα ἢ καί μονίμως τόν συγκεκριμένο τρόπο ἐλεύθερης συμβίωσης ἀντί τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱερολογίας τῆς συζυγίας τους.

Τρίτον, ποιά θά εἶναι ἡ στάση της πρὸς τά μέλη της, τά ὁποῖα συνῆψαν καί ἐξακολουθοῦν νά ζοῦν ὑπό τό καθεστῶς «ἐλεύθερης συμβίωσης». Θά ἐπιτρέπῃ νά μετέχουν στά μυστήριά της καί πρωτίστως στή θεία Εὐχαριστία; Θά βαπτίζει τά παιδιά πού θά προέρχονται ἀπό γονεῖς πού ζοῦν ὑπό τήν ἀνευλόγητη σχέση τῆς ἐλεύθερης συμβίωσης; Τέλος, θά

τούς δέχεται ως ανάδοχους ή ως μάρτυρες (κουμπάρους) στα μυστήρια του Βαπτίσματος και του Γάμου; Άλλα και κατά την έκδημία τους θά επιτρέψει την τέλεση της Έξοδίου Ακολουθίας;

Δυστυχώς, μέχρι σήμερα αυτές οι παράμετροι δέν έχουν ποιμαντικά μελετηθεί και, φυσικά, δέν έχουν ληφθεί οι αναγκαίες συνοδικές αποφάσεις.

4. Οι γάμοι τῶν ὁμοφυλοφίλων.

Ἡ θλίψη, ἡ ἀγανάκτηση καί ὁ προβληματισμός τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ ἱεροῦ Κλήρου καί τῶν πιστῶν μελῶν της, κορυφώνεται μπροστά στή διαγραφόμενη προοπτική τό «Σύμφωνο Ἐλεύθερης Συμβίωσης» πού ὁ νόμος 3719/2008 ἀναγνώρισε γιά τά ἐτερόφυλα ζευγάρια νά ἐπεκταθεῖ καί γιά τά ὁμόφυλα, δηλαδή νά φτάσουμε κατά τή δημοσιογραφική γλώσσα στόν γάμο τῶν ὁμοφυλοφίλων.

Ἦδη δεκαπέντε χῶρες —πρώτη ἡ Ὁλλανδία τό 2001 καί τελευταία ἡ Νέα Ζηλανδία (ἀπό τόν περασμένο Ἀπρίλιο), ἡ πρώτη στήν περιοχή Ἀσίας-Εἰρηνικοῦ— προχώρησαν νομοθετικά (μέ διάφορες παραλλαγές ἀπό χώρα σέ χώρα) στήν ἀναγνώριση τοῦ γάμου μεταξύ προσώπων τοῦ ἰδίου φύλου ὡς ἐναλλακτική μορφή οἰκογένειας.

Πρός τήν κατεύθυνση αὐτή φαίνεται ὅτι ὠθοῦνται τά πράγματα κι ἐδῶ στήν πατρίδα μας¹⁶. Μέ ἀφορμή τήν ψήφιση τό 2008 τοῦ Νόμου 3719 γιά τό «Σύμφωνο ἐλεύθερης συμβίωσης» ἐτερόφυλων ζευγαριῶν ὁ τότε Ὑπουργός τῆς Δικαιοσύνης —ὑπουργός τῆς λεγόμενης συντηρητικῆς παρατάξεως— εἶχε ἀνακοινώσει ὅτι εἶχε συστήσει ὁμάδα ἐργασίας, ἡ ὁποία θά μελετοῦσε διεξοδικά τήν προοπτική τῆς θεσμοθέτησης τῆς ἐλεύθερης συμβίωσης καί φιλομόφυλων ἀτόμων [17].

Ὅλοι θυμόμαστε τά ὅσα εἶχαν γίνει τόν Ἰούνιο τοῦ 2008 στήν Τῆλο ἡ διάφορες κατά καιρούς δηλώσεις δημοτικῶν ἀρχόντων, οἱ ὁποῖοι, παράλληλα μέ τόν μεθοδευμένο δημοσιογραφικό θόρυβο τῶν Μ.Μ.Ε., δημιουργοῦν κλίμα καί λειτουργοῦν ὡς μοχλός πίεσης πρὸς τά κόμματα καί τήν ἐκάστοτε κυβέρνηση.

Ἄλλωστε κατά τή συζήτηση στή Βουλή τοῦ νομοσχεδίου γιά τό «Σύμφωνο Ἐλεύθερης Συμβίωσης» πού εἶχε καταθέσει ἡ Κυβέρνηση τῆς Νέας

Δημοκρατίας, δύο άλλα κόμματα τό ΠΑΣΟΚ καί ό ΣΥΡΙΖΑ ζήτησαν νά έπεκταθεῖ ή ισχύς του καί στά όμόφυλα ζευγάρια.

Έπιπλέον τό Έπιστημονικό Συμβούλιο τής Βουλής εἶχε τότε προειδοποιήσει τήν Κυβέρνηση γιά τό ένδεχόμενο παραβίασης τής Εύρωπαϊκῆς Σύμβασης Δικαιωμάτων τοῦ Άνθρώπου έπειδή περιορίζει τήν πρόνοια τοῦ Συμφώνου Συμβίωσης στά έτερόφυλα πρόσωπα καί δέν τό έπεκτείνει καί στά όμόφυλα [18].

Άς σημειωθεί άκόμη ότι τό γεγονός, ότι δέν συμπεριλήφθηκαν στό «Σύμφωνο Έλεύθερης Συμβίωσης» καί τά όμόφυλα ζευγάρια, έπέτρεψε σέ κάποιους νά προσφύγουν στό Εύρωπαϊκό Δικαστήριο Άνθρωπίνων Δικαιωμάτων, άπόφαση τοῦ όποίου δέν έχουμε άκόμη [19].

Όλα αύτά, όπως φοβούμαστε, άργά ή γρήγορα, θά μάς φέρουν ως Έκκλησία άντιμετώπους μέ τήν άπόφαση κυβερνώντων καί κομμάτων νά άναγνωριστεῖ καί στήν πατρίδα μας νομικά ό «γάμος» τών όμόφυλων ζευγαριών ή νά έπεκταθεῖ τό «Σύμφωνο Έλεύθερης Συμβίωσης» πού ισχύει ήδη γιά τά έτερόφυλα ζευγάρια καί στά όμόφυλα.

Κανείς δέν μπορεῖ νά γνωρίζει άπό τώρα τίς προϋποθέσεις πού θά τεθοῦν καί τά δικαιώματα πού θά άναγνωριστοῦν. Θά εἶναι όμως τραγικό, έάν φτάσουμε ως τό σημείο νά τούς άναγνωρισθεῖ καί τό δικαίωμα υιοθεσίας παιδιών.

Καί τό έρώτημα πού τίθεται εἶναι : Τί θά πράξουμε ως Έκκλησία ένώπιον ένός τέτοιου ένδεχομένου, τό όποιο, ως φαίνεται, εἶναι σχεδόν βέβαιο καί χρονικά όχι πολύ μακρινό;

Θά άντιδράσουμε; Πώς; μέ ποιούς τρόπους; μέ ποιά προετοιμασία καί σέ ποιά επίπεδα; Καθολικά καί συντονισμένα ή, όπως συνηθίζουμε, δίκην έλεύθερων σκοπευτῶν μέ άμφίβολα άποτελέσματα;

Ένα δεύτερο : Άν παρά τήν όργανωμένη καί συντονισμένη άντίδρασή μας, όπως πρόσφατα συνέβη καί στή Γαλλία, ό περιώνυμος «γάμος» τύχει νομοθετικῆς άναγνώρισης, τί ως Έκκλησία θά πράξουμε;

Κατ' ἀρχήν, ἔναντι τῶν κυβερνώντων καί τῶν βουλευτῶν πού θά ψηφίσουν μία τέτοια πρωτοφανῆ καί ἀχαρακτήριστη ρύθμιση. Θά συνεχίζουμε νά συμπορευόμαστε, ὅπως μέχρι σήμερα, σάν νά μήν ἔχει συμβεῖ τίποτε; Ἐρώτημα καίριας σημασίας.

Ἐναντι τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας μέ τή συγκεκριμένη σεξουαλική ἀπόκλιση, τά ὁποῖα ὅμως μέ τόν «γάμο» τους ἢ τή δημόσια «συμβίωσή» τους θά ἀποτελοῦν πρόκληση καί σκάνδαλο τέτοιου μεγέθους πού μέχρι σήμερα δέν γνώρισε ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ κατά τόν δισχιλιετῆ βίο της;

Ἐδῶ δέν πρόκειται γιά ἄσκηση οἰκονομίας ἢ γιά ἐπίδειξη τῆς φιλανθρωπίας τῆς Ἐκκλησίας ἔναντι ἀσθενῶν μελῶν της πού ἀμάρτησαν βαρύτερα, ἀλλά γιά ἀνατροπή τῆς εὐαγγελικῆς ἠθικῆς καί τῆς φυσικῆς τάξεως, ἐγκαθιδρυμένης ἀπό τόν ἴδιο τόν Δημιουργό Θεό σέ μία ἀπό τίς ἱερώτερες πτυχές τῆς ἀνθρώπινης ὑπαρξης ὅπως εἶναι ἡ γενετήσια.

Συμπεραίνοντας ἐπιτρέψατέ μου νά ἐπισημάνω τά ἀκόλουθα :

α. Τά ἐναλλακτικά πρὸς τή συμβατική οἰκογένεια σχήματα ὀργάνωσης τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου στήν ἐποχή μας, ὅ,τι δηλαδή ἀπό τήν πλευρά τῆς Ἐκκλησίας χαρακτηρίζουμε ὡς ἐκτροπές, ἀποτελοῦν φλέγοντα ζητήματα γιά τούς ἀνθρώπους τῆς ἐποχῆς μας.

β. Ἡ Ἐκκλησία ὀφείλει νά μελετήσῃ εἰς βάθος τά φαινόμενα καί μέ τή συμβολή στελεχῶν της Κληρικῶν καί Θεολόγων μέ ἐξειδικευμένες γνώσεις καί λιπαρή θεολογική συγκρότηση νά διαμορφώσῃ τίς θέσεις της, τήν ἐκκλησιαστική δηλαδή μαρτυρία της.

γ. Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἀξιοποιώντας τούς καρπούς αὐτῆς τῆς μελέτης θά ἔδει νά ὀργανώσῃ τήν ὑπεύθυνη ἐνημέρωση τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου της καί τήν πνευματική καθοδήγηση τῶν μελῶν της μέ σύγχρονους καί πρόσφορους τρόπους. Ἡ γνωστοποίηση τῶν θέσεων καί τῶν ἀποφάσεων της μέ τή μορφή Ἐγκυκλίων ἀπευθυνομένων «Πρὸς τόν εὐσεβῆ ἐλληνικόν λαόν» καί σέ γλωσσική μορφή πού σήμερα ἀπωθεῖ εἶναι ξεπερασμένη καί ἀναποτελεσματική.

Τελειώνοντας σημειώνω ὅτι ἠθελημένα ἀπέφυγα νά προβῶ σέ συγκεκριμένες προτάσεις καί τοῦτο διότι φρονῶ, ὅτι αὐτές θά ἔδει νά

προκύψουν από τή συνοδική διαβούλευση τοῦ ἱεροῦ σώματός μας καί νά ἐκφράζουν τό φρόνημα καί τή γνώμη ὄλων μας ἤ, τό λιγότερο, «τῶν πλειόνων».

Γιά τίς ἀτέλειες τῆς εἰσηγήσεως παρακαλῶ νά τύχω τῆς ἐπιεικείας Σας.

Γιά τήν ὑπομονή σας Σᾶς εὐχαριστῶ.»

Σημειώσεις:

1. Λουκίας Μ. Μουσοῦρου, Κοινωνιολογία τῆς σύγχρονης οἰκογένειας, [Βιβλιοθήκη Κοινωνικῆς Ἐπιστήμης καί Κοινωνικῆς Πολιτικῆς], Ἀθήνα 2006, σ. 78.
2. Α' Κορ. 16,19· Ρωμ. 16,5.
3. Α. Μισέλ, Κοινωνιολογία τῆς οἰκογένειας καί τοῦ γάμου, μετάφραση Λ.Μ. Μουσοῦρου, [Βιβλιοθήκη Κοινωνικῆς Ἐπιστήμης καί Κοινωνικῆς Πολιτικῆς], Ἀθήνα 2000, σσ. 196-197. Πρβλ. Πάνου Δ. Νικολόπουλου, Ἡ μετάλλαξη τῆς οἰκογένειας, Ἀθήνα 2011, σσ. 9-11.
4. Ἀπόσπασμα Πρακτικῶν Δ.Ι.Σ. Συνοδική Περίοδος 156η, Συνεδρία Λ' τῆς 4.6.2013.
5. Αἱ Συνοδικαί Ἐγκύκλιοι, τόμος ΣΤ' (1982-1995), Ἀθῆναι 2001, σ. 12.
6. Αἱ Συνοδικαί Ἐγκύκλιοι, ὄ.π., σ. 40.
7. Αἱ Συνοδικαί Ἐγκύκλιοι, ὄ.π., σσ. 150-151.
8. Αἱ Συνοδικαί Ἐγκύκλιοι, τόμος Ζ' (1996-2000), Ἀθῆναι 2006, σ. 132.
9. Γεωργίου Φραγκιαδάκη, Εὐρετήριο Νομοκανονικῶν Ἀποφάσεων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἐγκρίσει καί εὐλογία τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἀθῆναι 2007, σ. 60.
10. Δήμητρας Κογκίδου, Μονογονεϊκές οἰκογένειες. Πραγματικότητα-Προοπτικές-Κοινωνική πολιτική, Ἀθήνα 1995.
11. Πρβλ. Λ. Μ. Μουσοῦρου, Κοινωνιολογία τῆς σύγχρονης οἰκογένειας, ὄ.π., σσ. 83-84.
12. Σχετική ἀπόφαση ἐλήφθη κατά τή συνεδρία τῆς Δ.Ι.Σ. στίς 17-3.2008.

13 Ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 388/26-3-2008 ἀπόφαση-ἀνακοινωθέν. Βλ. Νεκταρίου Κ. Τσαρουχᾶ, Τό Σύμφωνο Συμβιώσεως (εἰσήγηση στήν Εἰδική Συνοδική Ἐπιτροπή Γάμου), σ. 10.

14. Βλ. Νεκταρίου Τσαρουχᾶ, ὄ.π., σ. 7.

15. Παντελῆ Καλαϊτζίδη, Συμβίωση καί Ἐκκλησία, Ἡ Καθημερινή 25.-3.2008.

16. Θεοδώρου Ζήση, Πρωτοπρ., Σύμφωνο ἐλεύθερης διάλυσης τῆς οἰκογένειας καί τῆς κοινωνίας, Θεοδορομία 10 (2008), τεῦχος 1 (Ἰανου-ἄριος-Μάρτιος), σ. 14.

17. Ἀλλά καί τελευταῖα, σύμφωνα μέ ἔγγραφο τοῦ τέως ὑπουργοῦ Δικαιοσύνης κ. Ἀντώνη Ρουπακιώτη πού διαβιβάστηκε στή Βουλή, καί ἡ παρούσα Κυβέρνηση μελετᾷ τό θέμα ἐπέκτασης τοῦ συμφώνου συμβίωσης καί μεταξύ τῶν ὁμοφυλοφίλων (<http://www.skai.gr/news/Greece/article/224712>).

18. «Τό Εὐρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων τοῦ Ἀνθρώπου δέχεται ὅτι ἡ προστασία τῆς γενετήσιας κατεύθυνσης ἐντάσσεται στό πεδίο ἐφαρμογῆς τοῦ ἄρθρου 14 τῆς Εὐρωπαϊκῆς Σύμβασης Δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου περί ἀπαγόρευσης τῶν διακρίσεων, καθώς καί ὅτι ἡ ἔννοια τῆς οἰκογενείας δέν περιορίζεται σέ σχέσεις βασισμένες στό γάμο, ἀλλά περιλαμβάνει καί ἄλλους de facto οἰκογενειακούς δεσμούς, ὅταν μέρη ζοῦν ἐκτός γάμου».

19. <http://www.tovima.gr/printarticle/?aid=493296>

Πηγή: www.dogma.gr

Αναρτήθηκε ἀπό ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΛΗΡΙΚΩΝ ΧΙΟΥ στίς 11:44 π.μ.